

Iveland kommune

Kristiansand, 11. juni 2022

Dette brevet sendes på vegne av Aust-Agder Turistforening, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen.

Iveland kommune – kommuneplanens samfunnsdel

Innspill til planprogram 2022-2034 – FNF Agder

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Agder er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner i Agder og har som hovedformål å ivareta naturmangfoldet og friluftslivet i regionen. FNF Agder viser til varsel om oppstart av planarbeid, og har satt seg inn i forslaget til planprogram for Iveland kommune – kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034. Vi har følgende merknader til planprogrammet:

- Vi støtter kommunen som rullerer samfunnsdelen og mener den har gjort et godt arbeid i planprogrammet
- Vi mener det er lagt opp til en god medvirkningsprosess, som kan sikre en plan som legger opp til samskapning med hele lokalsamfunnet
- FNF Agder vil fremheve at verden står over en [naturkrise](#) på lik linje med [klimakrisen](#), og at begge krisene må løses i sammenheng
- Kommunen må benytte planarbeidet til å utarbeide en overordnet arealstrategi med et arealregnskap. Det kan gjøre det lettere og mer konkret for kommunen å ivareta naturmangfold, bedre klima og legge til rette for friluftsliv
- For å synliggjøre at bærekraftig steds- og samfunnsutvikling henger sammen med miljø og det helsefremmende og sosialt utjevrende aspektet, anbefaler vi at bryllupskakemodellen utviklet av Stockholm Resilience Centre tas med i samfunnsdelen
- FNF Agder oppfordrer kommune til å la alle 17 bærekraftsmål være gjennomgående i hele samfunnsplanen, og oversette dem til lokale forhold
- Vi mener kommunen må lage kommunedelplaner for [naturmangfold](#) og [friluftsliv og grønnstruktur](#), og bruke dem som grunnlag for kommunale planer og tiltak

- Vi ønsker at hensyn til natur, økosystem og biologisk mangfold synliggjøres gjennom alle satsningsområder
- Iveland kommune bør inkludere friluftsliv som et av sine satsningsområder, da økt tilrettelegging for friluftsliv kan bidra inn til bedre folkehelse, integrering og sosial utjevning
- Vi oppfordrer kommunen til å opprette et tett samarbeidet med frivillige organisasjoner og inkluderer disse som en del av arbeidet med kommuneplanen
- Kommuneplaner er store og viktige planer som berører alle, og det må derfor være en høringsperiode på minimum to måneder

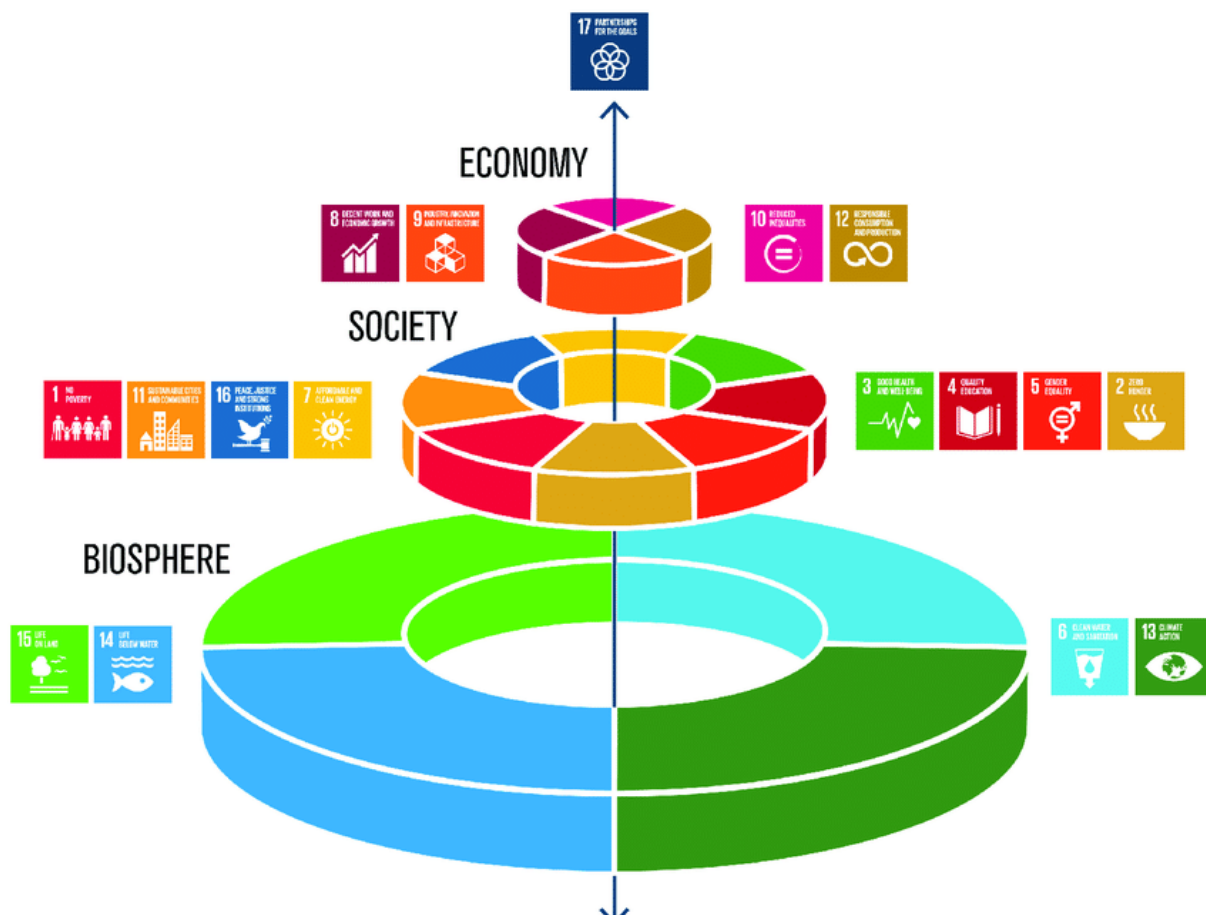
Bakgrunn

Iveland kommune ruller samfunnsdelen for å ta høyde for nye utviklingstrekk internasjonalt og nasjonalt. I forslaget til planprogram trekker kommunen særlig fram kunnskap om klimaendringer, FNs bærekraftsmål og Regionalplan Agder 2030 som nye føringer siden eksisterende plan ble vedtatt i 2014. FNF Agder støtter denne vurderingen. Vi mener det er positivt at det er lagt opp til en omfattende medvirkningsprosess, det kan sikre en plan som legger opp til samskapning med hele lokalsamfunnet.

Føringer for planarbeidet

FNF Agder vil fremheve at verden står over en [naturkrise](#) på lik linje med [klimakrisen](#), og at begge krisene må løses i sammenheng. Det legger føringer for all [arealforvaltning og viktige verdivalg](#) når det gjelder hvordan vi skal bygge våre samfunn på en måte som er bærekraftig også for kommende generasjoner. Regjeringen har styrket det lokale selvstyret, noe som innebærer at mesteparten av norsk natur forvaltes gjennom kommunal arealplanlegging. Det betyr at kommunene har et stort ansvar for å sikre nasjonale og regionale interesser gjennom sin samfunns- og arealplanlegging. FNF Agder kan ikke se av plandokumentene at kommunen har en helhetlig arealstrategi. Vi mener derfor at kommunen må benytte planarbeidet til å utarbeide en overordnet arealstrategi med et arealregnskap. Det er i tråd med regjeringens anbefalinger om [bruk av arealregnskap i kommuneplanprosesser](#). Vi håper at det kan gjøre det lettere og mer konkret for kommunen å ivareta naturmangfold, bedre klima og legge til rette for friluftsliv.

Kommunen har som mål at samfunnsdelen skal være forankret i FNs bærekraftsmål, og har pekt ut de åtte målene nr. 1, 3, 4, 5, 8, 11, 13, og 17, til å ligge til grunn for det videre arbeid med planen. FNF Agder anbefaler at kommunen tar med bryllupskakemodellen utviklet av Stockholm Resilience Centre i samfunnsdelen. Modellen synliggjør at bærekraftig steds- og samfunnsutvikling henger sammen med miljø og det helsefremmende og sosialt utjevne aspektet. Den illustrerer at de fire bærekraftsmålene knyttet til biosfæren (nr.15 Liv på land, nr. 14 Liv under vann, nr.6 Rent vann og gode sanitærforhold, og nr. 13 Stoppe klimaendringene) er grunnlaget for bærekraftsmålene knyttet til et velfungerende, rettferdig samfunn. Enkelt sagt kan man si at uten en levelig klode, er det ikke mulig med et samfunn, og uten en levelig klode og et fungerende samfunn, kan man ikke bygge en økonomi. Dette kan være nyttig å synliggjøre for å skape forståelse for de viktige prioriteringene som Iveland kommune må ta, blant annet når man må setter grenser for hvor man skal bygge ned arealer. FNF Agder oppfordrer kommune til å la de 17 bærekraftsmålene være gjennomgående i hele samfunnsplanen og oversette dem til lokale forhold. Det vil være i tråd med regjeringens bestemmelser om at de skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids utfordringer.

Bryllupskakemodellen utviklet av Stocholm Resilience Centre. Figuren viser FNs tre bærekraftsdimensjoner og tilhørende bærekraftsmål, og illustrerer at de fire bærekraftsmålene knyttet til biosfæren, er grunnlaget for bærekraftsmålene knyttet til et velfungerende, rettferdig samfunn (Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre).

Status og utviklingstrekk i Iveland

Planprogrammet beskriver en kommune med utfordringer knyttet til folkehelse og leveår, der andelen eldre vil øke i framtiden, og hvor målet om nasjonale klimagassutslipp vil berøre utviklingen av Iveland.

Folkehelse og levekår

FNF Agder vil fremme at sammenhengende natur- og friluftslivsområder har verdier med stor helsefremmende betydning. En kommune som aktivt legger til rette for og bidrar til at flere utøver friluftsliv jevnlig, vil bidra til å fremme helse og utjevne forskjeller på tvers av alder og kulturer. Iveland kommune har rik tilgang på de økosystemtjenestene naturen gir. Vi oppfordrer derfor kommunen til å lage kommunedelplaner for [naturmangfold](#) og [friluftsliv og grønstruktur](#), og bruke dem som grunnlag for kommunale planer og tiltak.

Aktuelle satsingsområder

Vi ønsker at hensyn til natur, økosystem og biologisk mangfold synliggjøres gjennom alle satsingsområder.

Opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt. Friluftsliv er integrering og sosial utjevning i praksis. Det er gratis, har ingen alderskrav og kan gjennomføres uten

mye utstyr. Friluftsliv gjennom turgåing, fiske, jakt og annen høsting er lavterskeltak som det er enkelt å tilrettelegge for. Iveland kommune bør derfor inkludere friluftsliv som et av sine satsningsområder, da økt tilrettelegging for friluftsliv kan bidra inn til bedre folkehelse, integrering og sosial utjevning.

Planprosessen

Medvirkning

Det er bra at det legges opp til omfattende medvirkning med folkemøter og brukerundersøkelser, og at frivilligheten trekkes inn som en av flere særlig viktige aktører å involvere i planarbeidet. FNF Agder er et samarbeidsnettverk på regionalt nivå, og sitter derfor ikke på like god lokalkunnskap som de lokale organisasjonene med virke i Iveland. Vi oppfordrer kommunen til å opprette et tett samarbeidet med disse som en del av arbeidet med kommuneplanen.

Framdriftsplan

Kommuneplaner er store og viktige planer som berører alle. Uttalelser skal i mange organisasjoner behandles som styrevedtak. Man må gi nok tid lokalt for engasjerte til å sette seg inn i planen, skrive et forslag til uttalelse og sende til styrer. Vi mener derfor man må ha en frist på minimum to måneder.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid
Koordinator
FNF Agder